

PRITARTA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro
2023 m. d. įsakymu Nr. 3-

RAŠTAS

DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ AKCINEI BENDROVEI KLAIPĖDOS VALSTYBINIO JŪRŲ UOSTO DIREKCIJAI

I. Tikslas

Šiuo Raštu dėl valstybės siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių akcinei bendrovei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijai (toliau – Raštas) pateikiami Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos lūkesčiai dėl akcinės bendrovės Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos (toliau – Bendrovė) veiklos kryptių, Bendrovei keliamų tikslų ir veiklos principų.

Raštas yra skirtas trumpojo ir vidutinio laikotarpio valstybės lūkesčiams bei ilgojo laikotarpio Bendrovės vystymosi lūkesčių gairėms nustatyti, Bendrovės pagrindinėms ir kitoms veikloms įvardyti, esminiams veiklos vertinimo rodikliams, informacijos teikimo Susisiekimo ministerijai tvarkai numatyti ir efektyviam Bendrovės ir Susisiekimo ministerijos bendradarbiavimui užtikrinti.

Rašto pagrindu turi būti rengiamas ir (ar) persvarstomas Bendrovės strateginis veiklos planas, nustatomi finansiniai ir nefinansiniai ilgalaikiai bei trumpalaikiai tikslai, atsižvelgiant į valstybės politiką susisiekimo srityje formuojančių teisės aktų, taip pat Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių valstybės valdomų įmonių veiklą, nuostatas.

Raštu Susisiekimo ministerija nesiekia apriboti ar išplėsti Bendrovės ar jos valdymo organų teisių ar pareigų. Bendrovė ir jos valdymo organai visų pirma privalo vadovautis galiojančiais teisės aktais, Bendrovės įstatais ir kitais Bendrovės akcininko priimtais sprendimais, gerąja įmonių valdymo praktika ir prisiimti atsakomybę už priimamus sprendimus. Įgyvendindami Rašte išsakytus Susisiekimo ministerijos lūkesčius Bendrovės valdymo organai privalo vadovautis protingumo, skaidrumo, efektyvumo ir racionalaus turto valdymo principais.

II. Bendrovės paskirtis ir veiklos sritys

Bendrovės paskirtis – eksploatuoti Klaipėdos valstybinį jūrų uostą (toliau – uostas), valdyti uosto infrastruktūrą, užtikrinti jo funkcionavimą ir konkurencingumą.

Bendrovės veiklos tikslai yra šie:

1. plėtoti saugią uosto infrastruktūrą ir efektyviai ją valdyti;
2. diversifikuoti uosto veiklą ir krovinių struktūrą pagal krovinių kilmės šalis, klientus, rinkas, plečiant jūrinės inžinerinės pramonės veiklą uoste;
3. vykdyti specialiuosius įpareigojimus:
 - 3.1. statyti, modernizuoti ir plėtoti laivų statybai ir remontui reikalingą uosto infrastruktūrą;
 - 3.2. statyti, modernizuoti ir plėtoti jūrų pramonei reikalingą uosto infrastruktūrą;
 - 3.3. sudaryti galimybę uosto infrastruktūrai naudotis karinėms jūrų pajėgoms.

Susisiekimo ministerija tikisi, kad Bendrovės veikla bus plėtojama Rašte nurodytomis kryptimis, o keliami lūkesčiai taps Bendrovės strateginio veiklos plano, kuriame bus nustatyti jų įgyvendinimą numatantys siektini rodikliai ir reikšmės, dalimi.

III. Nefinansiniai lūkesčiai

Uosto infrastruktūros modernizavimas ir plėtra. Bendrovė turi įgyvendinti bendrojo naudojimo uosto infrastruktūros plėtros projektus, kurie sukuria galimybes uoste saugiai prižiūrėti net ir didžiausius į Baltijos jūrą įplaukiančius laivus: įgyvendinti šiaurinio ir pietinio bangolaužių rekonstrukciją (iki 2024 m.), gilinti laivybos kanalą (iki maksimalaus 17 m gylio), plėtoti uosto krantines, užtikrinti tinkamą krantinių būklę, atsižvelgiant į rinkos poreikius bei investicijų gražos tikslų įgyvendinimą. Siekdama pagerinti laivybos ir krovos uoste sąlygas, Bendrovė turi ištirti potencialių teritorijų sukūrimo ar esamų panaudojimo uosto reikmėms pietinėje uosto dalyje galimybes, atlikti reikalingų išteklių ir potencialo vertinimą (taip pat ir navigaciniu bei sausumos transporto mazgo (keliai, geležinkeliai) pietinėje uosto dalyje panaudojimo požiūriais). Atlikus vertinimą, pietinėje uosto dalyje Bendrovė turi suformuoti naujas teritorijas, kuriose būtų įrengta rinkos poreikius tenkinanti infrastruktūra, ir siekti, kad jose būtų kuriama didžiausia galima nauda uostui ir valstybei, neapsiribojant tik uostui būdinga krovos ir sandėliavimo veikla, o esant galimybei, plėtojamos aukštą pridėtinę vertę uostui ir valstybei generuojančios gamybos ir (ar) paslaugų sektorių veiklos.

Bendrovė turi užtikrinti trumpųjų nuotolių, kruizinės laivybos, laivų remonto ir statybos veiklos plėtrai reikalingos infrastruktūros vystymą (atsižvelgdama į valstybės keliamus tikslus dėl nuosavo kapitalo gražos (ROE) ir specialiųjų įpareigojimų apimtį), rezervinių teritorijų panaudojimą, taip pat stiprinti paskirstymo centrų (HUB) veiklą ir taip užtikrinti uosto konkurencingumą, proaktyviai kurti naują infrastruktūrą potencialiems kroviniams, minimizuojant dėl geopolitinių veiksnių kylančių rizikų galimą neigiamą poveikį.

Bendrovė turi ieškoti papildomo kapitalo pritraukimo galimybių, įskaitant ir obligacijų emisijos vietinėje rinkoje neprofesionaliems investuotojams galimybes, ir jas vertinti.

Efektyvus uosto teritorijos naudojimas. Tikimasi, kad Bendrovė kartu su Susisiekimo ministerija periodiškai vertins uosto rinkliavų ir žemės nuomos klausimus. Bendrovės taikomos efektyvaus uosto infrastruktūros naudojimo skatinimo priemonės turi padėti užtikrinti sąžiningą konkurenciją uoste ir motyvuoti uosto įmones veiksmingai išnaudoti uosto teritoriją bei infrastruktūrą, siekti transporto sektoriaus pridėtinės vertės augimo.

Bendrovė turi kurti vertę visoje logistikos grandinėje, siekti veiklos konkurencingumo, derinti savo veiksmus su kitų įmonių ir institucijų sprendimais, aktyviai bendradarbiauti su kitomis įmonėmis (AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB Vidaus vandens kelių direkcija, AB Lietuvos automobilių kelių direkcija), viešosios infrastruktūros valdytojais, savivaldybėmis ir socialiniais partneriais.

Inovacijos, skaitmeninimas, darnumas. Bendrovė turi teikti prioritetus inovatyviems technologiniams sprendimams plėtoti, prisidėti prie Lietuvos susisiekimo srities inovacijų skatinimo, įskaitant inovacijų paklausos kūrimą, ir užtikrinti, kad diegiamos naujos technologijos ir modernūs darbo metodai atitiks valstybės inovacijų plėtros, skaitmeninimo ir žalumo prioritetus, pagerins tiesioginės veiklos efektyvumą, operatyvumą, bus sukuriama pridėtinė vertė Bendrovei ir jos klientams.

Bendrovė taip pat turi prisidėti prie transporto sukeltos aplinkos taršos mažinimo ir, įsigydama (nuomodama) tarnybinius automobilius ir kitą Bendrovės veikloje naudojamą transportą, prioritetą teikti netaršioms (pvz., naudojančioms alternatyviuosius degalus), inovatyvioms (pvz., savivaldėms) transporto priemonėms.

Atsižvelgdama į parengtą Žaliojo uosto koncepciją, Bendrovė kartu su socialiniais partneriais turi užtikrinti Uosto aplinkos apsaugos politikos gairių, Taršos mažinimo priemonių plano iki 2030 m. įgyvendinimą, priemonių, gerinančių susisiekimą su uostu, įgyvendinimą, vykdyti įgyvendinimo stebėseną ir kontrolę.

Bendrovė savo veikloje turi vadovautis gerąja tvaraus ir subalansuoto vystymosi praktika, laikytis jos veiklą reglamentuojančių įstatymų, tarptautinių normų ir etikos standartų. Bendrovė, užtikrindama tvarią uosto infrastruktūros plėtrą, turi skatinti krovinių gabenimą į uostą ir iš jo mažiau taršiomis transporto priemonėmis (pvz., geležinkeliais, vidaus vandenimis

ir pan.). Bendrovės strategijoje turėtų būti integruoti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi principai aplinkosaugos, socialinių, vartotojų ir žmogaus teisių apsaugos aspektais. Bendrovė turi siekti, kad šie principai būtų įgyvendinami kartu su uosto naudotojais ir uoste veiklą vykdančiomis įmonėmis. Bendrovėje turi būti patvirtinta darnumo politika, nustatanti darnaus vystymo kryptis ir principus bei jų įgyvendinimo priemonės, kuriomis būtų vykdoma kasdienė Bendrovės veikla ir puoselėjama organizacinė kultūra. Bendrovė informaciją apie taikomas darnumo iniciatyvas turi tinkamai atskleisti metiniame pranešime, skelbti interneto svetainėje ir vykdyti aktyvią komunikaciją.

Dialogas su Klaipėdos miestu. Bendrovė turi aktyviai bendradarbiauti su miesto institucijomis ir gyventojų bendruomenėmis, sprendžiant aktualius uosto veiklos, plėtros, aplinkosaugos klausimus. Tikimasi, kad Bendrovė skirs (perduos) Klaipėdos miesto savivaldybei lėšų privažiavimo prie uosto keliams rekonstruoti ir tiesti, kompensuoti savivaldybei nuosavybės teise priklausančių statinių, trukdančių uosto plėtrai, netekimą ir pašalinimą iš uosto teritorijos bei uosto rezervinių teritorijų, atsižvelgdama į finansines galimybes ir valstybės keliamus nuosavo kapitalo gražos tikslus. Tikimasi, kad 2023–2026 m. laikotarpiu Klaipėdos miesto savivaldybei skiriamos lėšos privažiavimo keliams atitiks numatytąsias patvirtintame Bendrovės 2023–2026 metų strateginiame veiklos plane.

Socialinė atsakomybė ir darbuotojų įsitraukimas. Bendrovė privalo vykdyti savo veiklą pagal aukščiausius skaidrumo, valdysenos, etikos ir socialinės atsakomybės standartus, taikyti modernius personalo įsitraukimo vertinimo metodus ir siekti darbuotojų įsitraukimo augimo. Bendrovėje turi būti palaikoma vertybėmis grįsta organizacinė kultūra, sudaromos sąlygos profesiniam augimui. Bendrovė turi diegti ir plėtoti darbuotojų vertybių, kompetencijų kaitos, motyvacijos ir atlygio sistemas, nuosekliai siekti, kad darbuotojams būtų mokamas jų darbą ir rinkos sąlygas atitinkantis atlygis, kurti patrauklią darbo aplinką, sudaryti sąlygas dirbti individualių poreikių turintiems žmonėms, puoselėti ir įgyvendinti lygių galimybių ir įvairovės principus. Susisiekimo ministerija tikisi, kad Bendrovės stebėtojų taryba, valdyba ir vadovybė plėtos nuolatinį ir konstruktyvų dialogą su darbuotojų atstovais.

Susisiekimo ministerija tikisi, kad valstybėje kilus ekstremaliosioms situacijoms ar kitoms nenumatytoms aplinkybėms, darančioms reikšmingą poveikį visuomenės gerovei ir saugumui, Bendrovė bus socialiai atsakinga ir ieškos galimybių prisidėti prie valstybės veiksmų kovodama su šių situacijų ir aplinkybių padariniais.

Klientų aptarnavimo kokybė. Bendrovė turi užtikrinti klientams teikiamų paslaugų vertę, plėsti paslaugas, gerinti aptarnavimo kokybę, taip didindama klientų pasitenkinimą paslaugomis. Bendrovė turi užtikrinti, kad uosto infrastruktūra, įskaitant ir uosto naudotojų infrastruktūrą, būtų pritaikyta ir draugiška individualių poreikių turintiems žmonėms, kad būtų taikomi pagalbos individualių poreikių turintiems asmenims kokybės standartai, rengiami atitinkami personalo mokymai. Bendrovė turi užtikrinti 2021 m. birželio 1 d. Memorandumo dėl transporto priemonių ir transporto fizinės ir informacinės infrastruktūros pritaikymo individualių poreikių turintiems žmonėms nuostatų nuoseklų įgyvendinimą.

Skaidrumas ir rizikų valdymas. Bendrovėje turi būti įdiegtos tokios atsparumo korupcijai priemonės ir procesai, kurie užtikrintų, kad Bendrovės veikla būtų plėtojama skaidriai ir sąžiningai, o viešieji pirkimai būtų vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų norminių teisės aktų nuostatomis. Bendrovėje turi veikti efektyvi rizikų valdymo sistema, skiriami pakankami ištekliai rizikų valdymo procesams kontroliuoti, turi būti tinkamai užtikrinti valstybės nacionalinio saugumo interesai, reguliariai peržiūrimas Bendrovės saugumo planas. Investicijų planavimas ir naudojimas turi būti pagrįsti įvertinus su tuo susijusias rizikas.

Bendrovė turi užtikrinti, kad būtų viešai skelbiama visa informacija, nurodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių apraše.

Bendrovė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo nuostatomis ir kitais duomenų pateikimą pakartotinai naudoti reglamentuojančiais teisės aktais, turi užtikrinti, kad atvertini duomenys būtų inventorizuoti, atverti ir pateikti Lietuvos atvirų duomenų portalui.

Geroji valdysena. Bendrovė, atsižvelgdama į viešosios įstaigos Valdymo koordinavimo centro (toliau – VKC) teikiamas rekomendacijas valdysenai gerinti, turi užtikrinti geriausią praktiką atitinkantį valdymą ir siekti, kad valstybės valdomų įmonių gerojo valdymo indekso vertinimo metinėse ataskaitose Bendrovė būtų vertinama ne žemesniu kaip A įvertinimu. Bendrovė taip pat privalo vadovautis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendacijomis valdysenos srityje. Bendrovė savo veikla turėtų saugoti ir gerinti reputaciją, atlikti reputacijos pokyčių tyrimus, taip pat efektyviai naudoti išorinę bei vidinę komunikaciją.

Bendrovė turi užtikrinti, kad specializuoti nefinansiniai veiklos rodikliai, kurie kasmet derinami su VKC, būtų pasiekti.

IV. Finansiniai lūkesčiai

Bendrovės ilgalaikis pelningumas turi atitikti Vyriausybės nustatytąjį.

Bendrovė turi užtikrinti, kad optimalus kapitalo struktūros rodiklis atitiktų Vyriausybės nustatytąjį.

Dividendai turi būti mokami ne mažesni nei pagal Vyriausybės nustatytą dividendų skyrimo formulę, kurioje jų dydis yra susietas su nuosavo kapitalo gražos rodikliu (ROE).

Bendrovė turi užtikrinti, kad specializuoti finansiniai veiklos rodikliai, kurie kasmet derinami su VKC, būtų pasiekti.

V. Bendri lūkesčiai dėl veiklos principų

Bendrovės galutiniai savininkai yra mokesčių mokėtojai, tad Bendrovės valdymo organai privalo dėti visas pastangas, kad Bendrovė ir jos turtas būtų valdomi skaidriai, efektyviai, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos gyventojų ir ūkio subjektų lūkesčius ir poreikius.

Bendrovės valdymo organai tiesiogiai atsako už Bendrovei keliamų lūkesčių ir tikslų įgyvendinimą.

Bendrovės stebėtojų tarybos pirmininkas ir vadovas turėtų kasmet pristatyti Susisiekimo ministerijos vadovybei atnaujintą strateginį veiklos planą, metinius biudžetus ir rezultatus, metines stebėtojų tarybos įsivertinimo išvadas.

Bendrovės stebėtojų taryba turi veikti nepriklausomai, tačiau Bendrovė ir (ar) stebėtojų taryba turi iš anksto informuoti Susisiekimo ministeriją apie esminius Bendrovės sprendimus ir vykdyti Bendrovės įstatų ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu priskirtas funkcijas. Esminiais sprendimais laikomi stebėtojų tarybos priimami sprendimai dėl:

- stebėtojų tarybos narių potencialių interesų konfliktų;
- potencialių teisminių ginčų;
- galimų Bendrovės darbuotojų ar susijusių šalių sukčiavimų;
- esminių Bendrovės veiklos pokyčių;
- Bendrovės struktūros pokyčių, didesnio masto darbuotojų kaitos;
- Bendrovės vadovo pasikeitimų;
- Bendrovės valdybos sudėties pasikeitimų;
- didelių įsigijimų ar pardavimų;
- inicijuojamų naujų didesnės apimties investicinių projektų;
- galimos žalos visuomenei, gamtai, ekonomikai ar valstybės saugumui;
- spaudos pranešimų, kurie gali reikalauti Susisiekimo ministerijos atstovų komentarų;
- bet kokio masto korupcijos ar politinės intervencijos;

- potencialių grėsmių nacionaliniam saugumui;
- kitų esminių rizikų, keliančių grėsmę Bendrovės veiklos tęstinumui, reputacijai.

Bendrovės stebėtojų taryba turėtų vadovautis protingumo principu ir informuoti apie kitus potencialiai su savininko interesais susijusius svarbius sprendimus.
